

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

ІВАСІВ ІРИНА АНТОНІВНА

УДК 658.5:336:330.341.1

**ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ПІДПРИЄМСТВА У СИСТЕМІ
ЙОГО АНТИКРИЗОВОГО ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ
(НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ОСП КОРПОРАЦІЯ ВАТРА»)**

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Автореферат
дипломної роботи на здобуття освітнього рівня «магістр»

Тернопіль
2018

Роботу виконано на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України

- Керівник роботи:** доктор економічних наук, доцент
Мариненко Наталія Юріївна,
професор кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана Пулюя
- Рецензент:** кандидат економічних наук, доцент
Шпилик Світлана Василівна,
доцент кафедри промислового маркетингу,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана Пулюя

Захист відбудеться 22 лютого 2018 р. о ___⁰⁰ годині на засіданні
екзаменаційної комісії №55 у Тернопільському національному технічному
університеті імені Івана Пулюя за адресою: 46008, м. Тернопіль, вул.
Білогірська, 50, навчальний корпус №10, зала засідань

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи. Сучасні умови розвитку вітчизняної економіки зумовлюють потребу в застосуванні специфічних методів та прийомів управління фінансовими ресурсами підприємств, які дозволили б забезпечити їх безперервну діяльність. Основні завдання, методологія та інструментарій здійснення антикризового управління підприємствами досліджені, в основному, на теоретичному рівні, тому застосування теоретичних засад здійснення антикризового управління підприємством при загрозі банкрутства у практичній діяльності вітчизняних підприємств, установ, організацій тощо є актуальним.

Інноваційні технології ґрунтуються на принципово нових знаннях сучасного етапу науково-технічного прогресу. Їх створюють і застосовують для виготовлення та постачання продукції з високим рівнем наукомісткості, тому для досліджуваного підприємства саме розроблення і впровадження інноваційної продукції є запорукою успіху в сучасних нестабільних умовах господарювання та інструментом антикризового управління.

Теоретико-методичні засади антикризового інноваційного управління підприємствами та рекомендації щодо формування системи його фінансового забезпечення досліджували Й. Шумпетер, П. Друкер, О. Амоша, Ю. Бажал, В. Васюренко, О. Волков, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Гойко, А. Гриньов, С. Ілляшенко, О. Кузьмін, О. Лапко, С. Лондар, І. Луніна, І. Лютий, Л. Омелянович, В. Опарін, А. Пересада, А. Поддєрьогін, В. Федосов, Л. Федулова, Д. Черваньов, А. Чухно, Н. Чухрай, З. Шершньова та інші.

Мета роботи: дослідження теоретико-методичних засад управління підприємством в кризові періоди діяльності та розроблення його ефективної антикризової стратегії, на прикладі ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА».

Об'єкт, методи та джерела дослідження. Об'єктом магістерської роботи є використання фінансово-економічного інструментарію підприємства у системі його антикризового інноваційного управління.

Предметом магістерської роботи є теоретичні, методичні та практичні аспекти використання фінансово-економічного інструментарію підприємства у системі його антикризового інноваційного управління на ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА».

Методи виконання роботи: діалектики, аналізу, синтезу, дедукції, табличний та графічний методи, фінансовий та економічний аналіз господарської діяльності підприємства, економіко-математичне моделювання.

Інформаційну основу роботи складають наукові праці вітчизняних авторів, офіційні статистичні дані; науково-методична література; матеріали періодичних видань та ресурси мережі Internet.

Основні завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретико-методичний інструментарій дослідження антикризового інноваційного управління.

2. Здійснити фінансово-економічне оцінювання діяльності ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА».

3. Сформулювати шляхи підвищення рівня якості управління фінансовим станом підприємства.

4. Проаналізувати галузевий ринок функціонування досліджуваного підприємства.

5. Обґрунтувати доцільність реалізації фінансового проекту ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА».

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що на основі ґрунтовного аналізу діяльності ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА» здійснено розроблення актуальних пропозицій щодо покращення його фінансового стану.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що розроблені у роботі практичні рекомендації щодо використання фінансово-економічного інструментарію підприємства у системі його антикризового інноваційного управління, використані в діяльності ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА».

Апробація результатів дослідження. Основні тези, які стосуються предмету дослідження, були розглянуті на X Всеукраїнській студентській науково-технічній конференції «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання» (м. Тернопіль, 25-26 квітня 2017 р.), Міжнародній науково-практичній конференції студентів і молодих учених «Соціально-економічні аспекти розвитку економіки» (м. Тернопіль, 27- 28 квітня 2017 р.) та Міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (м. Тернопіль, 22-24 вересня 2016 р.).

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, шести розділів, висновків та пропозицій загальним обсягом 131 сторінок, списку використаних джерел із 76 найменувань, 10 додатків (обсягом 10 сторінок). Робота містить 35 таблиць та 31 рисуноків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи й інформаційну базу дослідження, охарактеризовано основні завдання, які необхідно вирішити.

У **першому розділі «Теоретико-методичні основи антикризового інноваційного управління»** розглянуто особливості впровадження антикризового управління та його місце в загальній стратегії розвитку підприємства, інноваційні технології в антикризовому управлінні та інструменти антикризового фінансового управління підприємства.

Слід відзначити, що на сьогодні дедалі більшої актуальності набуває антикризове фінансове управління суб'єктів економічної діяльності, що передбачає запобігання розвитку кризових явищ, реальне оцінювання діяльності суб'єкта економічної діяльності, а також оцінювання перспектив його подальшого розвитку.

Таким чином, антикризове фінансове управління варто розглядати як підсистему загальної системи управління суб'єктами економічної діяльності, головним завданням якого є своєчасне діагностування передкризового фінансового стану суб'єктів економічної діяльності і прийняття необхідних превентивних заходів щодо попередження фінансової кризи. Основними цілями антикризового фінансового управління є: встановлення управління, яке здатне передбачити, попередити та подолати фінансову кризи і одночасно утримувати фінансову стійкість та стабільний розвиток суб'єктів економічної діяльності; – усунення неплатоспроможності; відновлення фінансової стійкості (фінансової рівноваги; забезпечення умов фінансової рівноваги в довгостроковій перспективі).

Об'єктом антикризового фінансового управління є фінансова діяльність суб'єкта економічної діяльності.

Суб'єктами виступають власники і менеджери, державні органи влади та управління, кредитори, кризові менеджери (у судових процедурах банкрутства – арбітражні керуючі).

Завдання антикризового фінансово управління суб'єкта економічної діяльності – завчасне застосування специфічних методів та прийомів управління фінансами, а також діагностика фінансового стану суб'єкта економічної діяльності дозволяють забезпечити безперервну діяльність суб'єктів економічної діяльності на основі управління зовнішніми та внутрішніми ризиками та нейтралізації кризи.

Варто враховувати також той факт, що пропонування ідеї розроблення нового товару повинно виходити, насамперед, не тільки від науково-дослідного, конструкторського, технологічного, виробничого підрозділу, а й відділу маркетингу, що пояснюється постійним взаємозв'язком цього відділу зі споживачами.

У другому розділі «**Фінансово-економічне оцінювання діяльності ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА»** встановлено основні фактори та зміни абсолютних і відносних показників господарської діяльності підприємства, проаналізовано рівень загрози ризиків діяльності з позицій можливості настання банкрутства.

Дослідивши динаміку основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ОСП Корпорація Ватра», виявлено, що сума вартості активів на даному підприємстві за 2014 рік складала 46732 тис. грн., за 2015 рік – 52236 тис. грн., тобто на 5504 тис. грн. більше, ніж у минулому році. Протягом 2016 року сума активів дорівнювала 57185 тис. грн., що є на -4949 тис. грн. більше, за суму активів 2015 року.

Що ж стосується зміни вартості основних засобів, то за 2014 рік дана сума складала 17052 тис. грн., за 2015 рік – 20843 тис. грн., тобто на 3791 тис. грн. (22,23 %) більше, ніж за 2014 рік. Протягом 2016 року сума вартості основних засобів дорівнювала 23965 тис. грн., що є на -3122 тис. грн. (14,97 %) більше від суми 2015 року.

Сума вартості власного капіталу за 2014 рік дорівнювала 28507 тис. грн. За 2015 рік – 29597 тис. грн., тобто на 1090 тис. грн. (3,82 %) більше, від суми

2014 року. Протягом 2016 року вартість власного капіталу підприємства склала 30723 тис. грн., що є на 1126 тис. грн. (3,80 %) більше від суми минулого року.

Динаміка суми активів, основних засобів та власного капіталу ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» за 2012-2016 роки діяльності відображена на рис. 1.1.

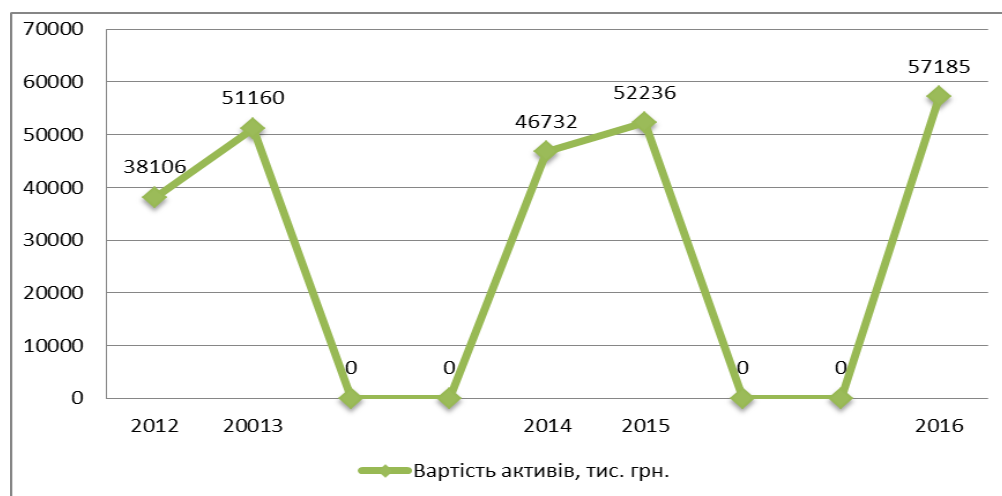


Рисунок 1. Динаміка суми активів, основних засобів та власного капіталу ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» за 2012-2016 роки діяльності, тис. грн.

Дослідивши динаміку основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ОСП Корпорація Ватра», встановлено, що сума вартості активів на даному підприємстві за 2014 рік складала 46732 тис. грн., за 2015 рік – 52236 тис. грн., тобто на 5504 тис. грн. більше, ніж у минулому році.

Сума кредиторської заборгованості за 2014 рік складала 8521 тис. грн. За 2015 рік – 10451 тис. грн., тобто на 1930 тис. грн. (22,64 %) більше, ніж у минулому році. Протягом 2016 року дана стаття склала 12214 тис. грн., що є більше від суми попереднього року на 1763 тис. грн. або на 16,86 %.

Зростання суми кредиторської заборгованості на ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» протягом 2012-2014 років є негативним фінансово-економічним аспектом.

Сума дебіторської заборгованості на даному підприємстві за 2014 рік дорівнювала 11188 тис. грн. Протягом 2015 року дана стаття складала 14952 тис. грн., тобто на 3764 тис. грн. (33,64 %) більше у порівнянні із сумою 2014 року. За 2016 рік сума дебіторської заборгованості підприємства становила 16247 тис. грн., що є на 1295 тис. грн. (8,66%) більше за минулорічну суму.

Зростання суми дебіторської заборгованості протягом 2014-2016 років на ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» є негативним чинником для подальшої ефективної діяльності.

Результати оцінювання банкрутства підприємства за різними моделями дещо відрізняються, але в цілому характеризують фінансовий стан як задовільний.

В 2015 році всі методики діагностують найнижчу ймовірність настання банкрутства підприємства. В 2012 році всі методики діагностують погіршення фінансового стану підприємства та зростання ймовірності банкрутства. Найбільш жорстко оцінює ймовірність банкрутства підприємства методика Таффлера і Тішоу – за цією методикою протягом усього періоду підприємство залишається безризиковим з позицій ймовірності настання банкрутства.

У третьому розділі «Удосконалення системи управління фінансовим станом ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА» обґрунтовано вибір інноваційного проекту.

Антикризова програма підприємства є складовою механізму антикризового управління суб'єктом господарювання у вигляді планового документа, що встановлює цілі та завдання, доцільні для досягнення у запланованому періоді, а також методи їх реалізації.

Впровадження інноваційного управління системою маркетингових комунікацій у практичній діяльності ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» забезпечить:

- можливість реалізувати інноваційну продукцію;
- надання послідовного опису нової продукції.

Вважаємо, що запропонований проект доцільно впровадити і реалізувати на підприємстві, оскільки його чиста теперішня вартість є більшою від нуля і становить 18199,03 грн.

Проект щодо розроблення і впровадження плану рекламної кампанії для ефективності інноваційної діяльності підприємства дозволить покращити поінформованість потенційних споживачів продукції підприємства як в Україні, так і закордоном.

У четвертому розділі «Спеціальна частина» розглянуто ситуацію щодо внутрішнього і зовнішнього ділового середовища, у якому функціонує досліджуване підприємство. Завдяки такій інформації створюються передумови для швидкого реагування на всі мікро- та макрозміни, оперативного поновлення товарного асортименту і технологій, простежування динаміки потреб групи покупців інноваційного продукту тощо.

На основі проведеного аналізу можливостей та загроз для підприємства складено SWOT-аналіз, у якому, крім можливостей і загроз, встановлено також сильні та слабкі сторони ТОВ «ОСП Корпорація Ватра».

У п'ятому розділі «Обґрунтування економічної ефективності запропонованих рішень» проаналізовано виробництво основних видів продукції на підприємстві, розроблено фінансовий проект щодо виготовлення нових видів світильників.

Мета даного проекту – вийти на ринки областей та інші міжнародні ринки. Для ведення цього бізнесу власником буде внесено 55 750 грн.. Також підприємство планує взяти кредит у сумі 250 000 грн. Разом сума складає 305 750 грн.

Кошти будуть витрачені на такі цілі:

Витрати на обладнання – 250 000 грн. (закупка: гальванічного верстату –50 000 грн.; обладнання для лиття – 200 000 грн.).

Початковий запас – 50 000 грн.;

Реклама – 750 грн.;

Обігові кошти на операційні витрати – 5000 грн.

Заплановано отримати від покупців 3 880 500 грн. за такою схемою:

1-й місяць – 173 000 грн.; 2-й місяць – 216 000 грн.; 3-й місяць – 280 500 грн.;
4-й місяць – 331 000 грн. ; 5-й місяць – 360 000 грн.; 6-й місяць – 360 000 грн.;
7-й місяць – 360 000 грн.; 8-й місяць – 360 000 грн.; 9-й місяць – 360 000 грн.;
10-й місяць – 360 000 грн.; 11-й місяць – 360 000 грн.; 12-й місяць – 360 000 грн.

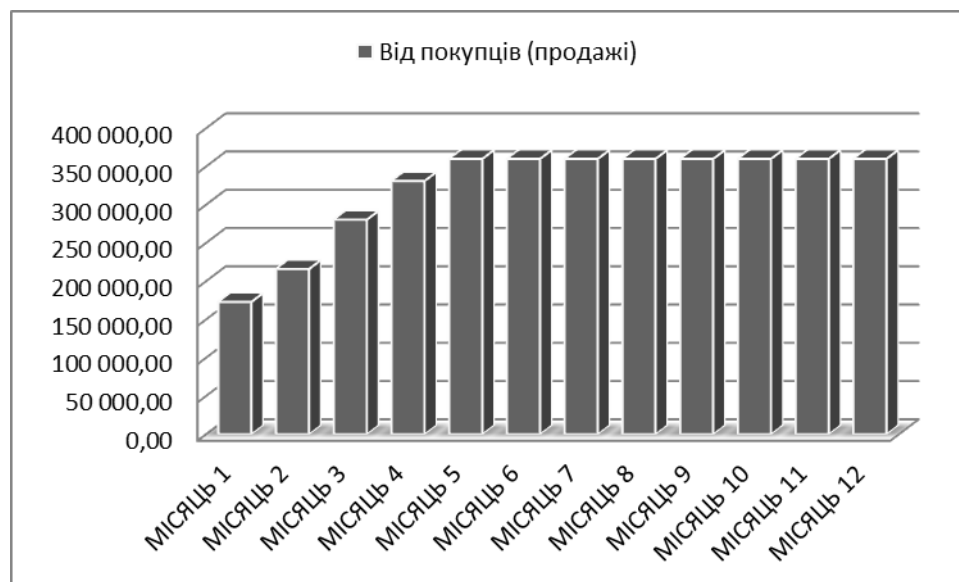


Рис. 2. Динаміка надходжень коштів від покупців

Розраховано обсяги прибутків протягом 1-го року бізнесу: на кінець 1-го місяця – 24 122,22 грн., на кінець 2-го місяця – 40 822,40 грн., на кінець 3-го місяця – 64 972,22 грн., на кінець 4-го місяця – 84 662,22 грн., на кінець 5-го місяця – 95 822,22 грн., на кінець 6-го місяця – 95 822,22 грн., на кінець 7-го місяця – 95 822,22 грн., на кінець 8-го місяця – 95 822,22 грн., на кінець 9-го місяця – 95 822,22 грн., на кінець 10-го місяця – 94 822,22 грн., на кінець 11-го місяця – 93 822,22 грн., на кінець 12-го місяця – 93 822,22 грн. Разом за рік – 976 116,64 грн.

Результати досліджень свідчать про те, що для того, щоб отримувати постійно дохід, потрібно заробляти 122 937 60,82 грн. Цього можна буде досягнути при річному прибутку у розмірі 122 937 60,82 грн. вже на кінець першого року ведення бізнесу.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» досліджено організацію охорони праці на ТОВ «ОСП Корпорація Ватра», а також подано інформацію щодо управління цивільним захистом та реагування на надзвичайні ситуації.

У загальних висновках щодо дипломної роботи описано запропоновані в роботі рішення, організаційно-технічні заходи, які забезпечують їх впровадження і результати реалізації.

В додатках до пояснювальної записки приведено фінансову звітність підприємства за 2012–2016 рр.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі проведених досліджень та аналізу сформульовано наступні висновки:

1. Антикризове фінансове управління варто розглядати як підсистему загальної системи управління суб'єктами економічної діяльності, головним завданням якого є своєчасне діагностування передкризового фінансового стану суб'єктів економічної діяльності і прийняття необхідних превентивних заходів щодо попередження фінансової кризи. Інноваційні технології - це технології, що ґрунтуються на принципово нових знаннях сучасного етапу науково-технічного прогресу. Вони створюються і застосовуються для виготовлення і постачання продукції з високим рівнем наукомісткості, що відповідає певному місцю у структурі світового товарного ринку і пріоритетам науково-технічної та інноваційної політики розвинутих країн.

Особливістю інноваційних технологій є те, що з їхнім стрімким розвитком змінюється ринок, прискорюється прогрес інших секторів економіки. Інноваційні технології існують як частина технологічної бази в усіх галузях економіки.

2. Досліджено динаміку основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ОСП Корпорація Ватра», продіагностовано ймовірність настання банкрутства підприємства. Результати оцінювання за різними моделями дещо відрізняються, але в цілому характеризують фінансовий стан ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» як задовільний.

3. Антикризова програма підприємства є складовою механізму антикризового управління суб'єктом господарювання у вигляді планового документа, що встановлює цілі і завдання, доцільні для досягнення у запланованому періоді, а також методи їх реалізації.

Доведено доцільність впровадження запропонованого проекту на підприємстві, оскільки його чиста теперішня вартість є становить 18199,03 грн.

4. У результаті аналізу макро- та мікросередовищ, у яких працює ТОВ «ОСП Корпорація Ватра», було виявлено можливості та загрози, які впливають на діяльність підприємства.

5. ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» пропонує широку номенклатуру світлотехнічних виробів, які вироблені із застосуванням сучасних та енергоефективних джерел світла (світлодіоди, компактні люмінесцентні лампи, металогалогенні лампи, індукційні лампи та інші).

У запропонованому проекті виробництво світильників буде здійснюватися на діючих дільницях підприємства. Сума вкладених коштів складатиме 305 750 грн. З проведених досліджень можна зробити висновки, що для того, щоб отримувати постійно дохід, потрібно заробляти 122 937 60,82 грн. Цього можна буде досягнути при річному прибутку у розмірі 122 937 60,82 грн. вже на кінець першого року ведення бізнесу.

б. Загальне керівництво Цивільним захистом відповідно до її побудови покладається на: Кабінет Міністрів України, Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, місцеві держадміністрації, керівників підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і підпорядкування. Начальником Цивільної оборони України є Прем'єр-міністр України.

На ТОВ «ОСП Корпорація Ватра» управління охороною праці здійснює його керівник; у цехах, службах і на ділянках – керівники відповідних підрозділів і служб. Для цього розробляється і затверджується Положення про систему управління охороною праці на підприємстві.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Івасів І.А. Антикризове управління діяльністю підприємства / І.А. Івасів // Матеріали Х Всеукраїнської студентської науково - технічної конференції «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання» (Тернопіль, 25-26 квітня 2017 р.) ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя [та ін.]. – Тернопіль: ТНТУ, 2017. – С.57.

2. Івасів І.А. Особливості антикризового управління підприємством / І.А. Івасів // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих учених «Соціально-економічні аспекти розвитку економіки» (м. Тернопіль, 27- 28 квітня 2017 р.) ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя [та ін.]. – Тернопіль: ТНТУ, 2017. – С.28.

3. Івасів І. А. Особливості розвитку локальних економічних систем / І.А. Івасів // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 22-24 вересня 2016 р.) ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя [та ін.]. –Тернопіль: ТНТУ, 2016. – С.75–76.

АНОТАЦІЯ

Івасів І.А. Обґрунтування використання фінансово-економічного інструментарію підприємства у системі його антикризового інноваційного управління, на прикладі ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА». – Рукопис.

У даній роботі проаналізовано теоретично-методичний інструментарій підприємства у системі його антикризового інноваційного управління. Здійснено фінансово-економічне оцінювання діяльності ТОВ «ОСП Корпорація ВАТРА»; сформовано шляхи підвищення рівня якості управління фінансовим станом підприємства; проаналізовано галузевий ринок функціонування досліджуваного підприємства; розроблено модель управління запасами та обґрунтовано доцільність реалізації запропонованого інвестиційного проекту.

Ключові слова: АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ, ІННОВАЦІЇ, КРИЗА, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ.

ANNOTATION

Ivasiv I.A. Substantiation of the enterprise finance and economic instruments use within its anti-crisis innovative management (LLC "Corporation "VATRA" as a case study). – Manuscript.

In this paper the theoretical and methodical tools of the enterprise in the system of its anti-crisis innovative management are analyzed. The financial and economic evaluation of the activity of LLC "PSB Corporation of WATRA" was carried out; the ways of improving the quality of management of the financial condition of the enterprise are formed; the sectoral market of the investigated enterprise functioning is analyzed; the model of inventory management was developed and the feasibility of the proposed investment project was substantiated.

Key words: CRISIS MANAGEMENT, INNOVATION, CRISIS, INVESTMENT PROJECT.